

Hamont-Achel - Natuurbeleving op school dankzij ecotuinen

Datum laatste aanpassing 25 april 2018

Omschrijving

Basisschool de Horizon ging als eerste school van Hamont-Achel in op het voorstel van de stad om een educatieve ecotuin in te richten op de speelplaats van de school. Een ecotuin is een tuin waarin alles een kringloop heeft en waarin de natuurlijke mechanismen ten volle benut worden. Bovendien draagt de ecotuin bij tot het vergroenen van de speelplaats en de natuurbeleving van de kinderen.

De werken voor de aanleg van de ecotuin in de Horizon vonden plaats in het voorjaar van 2015.

Zowel voor de uitvoering van de werken als voor het begeleiden van de kinderen in de ecotuin werden verschillende partners ingeschakeld: Okra, compostmeesters, de Imkersbond, ...

De stadsdiensten zorgden voor de globale aanleg van de ecotuin, met verschillende hoekjes.

De tuin werd voor een groot deel aangelegd met planten en materialen die op andere locaties in de gemeente speciaal aan de kant waren gehouden om in de ecotuin te hergebruiken. Daarnaast wordt snoei- en bladafval van op de speelplaats zelf zoveel mogelijk ter plaatse hergebruikt.

Welke elementen zijn aanwezig in de tuin:

- Een buitenklas: gemaakt met boomstronken en –stammen van bomen die toch moesten geveld worden op een andere locatie. Wanneer het voldoende mooi weer is worden buitenlesmomenten gehouden in deze hoek.
- Takkenwallen: gevlochten door de leerlingen van het 2de en 3de leerjaar, samen met mensen van Okra en waarbij twijgen van knotwilgen gebruikt werden
- Vogelhuisjes, voederhuisjes, nestkastjes en insektenhotels: gemaakt door de mensen van Okra
- Een moestuin en een kruidentuin
- Op de paden en tussen de planten werd schors gebruikt dat ook een recuperatieproduct is van werken elders
- Een compostvat: waarbij de leerlingen van het 6de leerjaar aangewezen zijn als ecoleerlingen en zijn in een beurtrol telkens per twee het compostvat beheren. Het compostvat werd geleverd door de compostmeesters van de stad en zij zorgen ook voor de nodige uitleg aan de leerlingen. Al het groenafval en organisch afval van de school wordt gerecycleerd.
- Infopanelen over bijen: de Imkersbond kwam met een infostand en voorbeeldmateriaal uitleggen aan de leerlingen hoe bijen hun honing maken. Zij zorgden ook voor infopanelen in de ecotuin.

De ecotuin is steeds toegankelijk voor de leerlingen, maar er wordt wel met een pasjessysteem gewerkt, zodat er nooit te veel leerlingen tegelijk aanwezig zijn.

De tuin wordt vanzelfsprekend volledig gifvrij beheerd. De kinderen helpen bij het onderhoud door onkruid te wieden en te hakken.

Meester Brecht is MOS-leerkracht en hij coördineert alles ter plaatse.

Stad Hamont-Achel was met de ecotuin van de Horizon in 2015 een van de laureaten van de Groene Lente, in de categorie Educatief Groen.

In het voorjaar van 2018 werd ook in basisschool de Achellier een ecotuin aangelegd, volgens dezelfde principes. Het werk door de stadsdiensten is bijna afgerond, enkel in de buitenklas moeten nog boomstammen voorzien worden.

De ecotuin in de Achellier werd ruimer gemaakt dan die van de Horizon, zodat er voldoende leerlingen in kunnen vertoeven en werken.

De leerlingen zullen nu op korte termijn zelf instaan voor de verdere inrichting en aankleding, ook weer samen met Okra, de compostmeesters, de Imkersbond, ...

Zo zullen ze samen nestkastjes en insektenhotels maken, takkenwallen vlechten, een kweekbak voor kruiden maken, ...

De moestuin en kruidentuin moeten nog ingericht worden en in de kippenren moeten nog kippen komen.

Het is de bedoeling dat de vervollediging van de ecotuin in het lessenpakket voorzien wordt.

De school gaat de ecotuin zelf onderhouden, maar voor advies kunnen ze steeds rekenen op de mensen van de groendienst van de stad.

Inspiratie/aanleiding

Stad Hamont-Achel wil de scholen op haar grondgebied helpen om de kinderen milieubewuster te maken, meer in contact te brengen met groen en natuur en hen op een verantwoorde manier te leren omgaan met afval. Op die manier kan ook iets gedaan worden met de bladeren van de bomen op de speelplaatsen. De stad deed daarom begin 2015 het voorstel aan alle scholen om voor hen een educatieve ecotuin in te richten op de speelplaatsen.

Betrokkenen

Stad Hamont-Achel, basisschool De Horizon, basisschool De Achellier, OKRA Hamont-Achel, kringloopkrachten, compostmeesters, imkersbond, ...

Timing

- De eerste ecotuin in een school in Hamont-Achel werd gerealiseerd in 2015, in basisschool De Horizon
- De tweede ecotuin werd aangelegd in basisschool De Achellier in 2018
- Voorlopig zijn er geen concrete plannen om op andere locaties een ecotuin aan te leggen.

Communicatie

- De stad Hamont-Achel deed in 2015 een oproep naar alle Hamontse scholen om te informeren welke scholen interesse hebben om te werken rond een ecotuin
- Nadat de eerste ecotuin klaar was, werd een plechtig openingsmoment gehouden, waarbij TVLimburg een leuk filmpje maakte
- Verder wordt over dit project gecommuniceerd via de website en facebookpagina van de stad

Resultaten (stand van zaken 2018-04-25)

- In twee scholen in Hamont-Achel (de Horizon en de Achellier) werd een ecotuin aangelegd
- De ecotuin van de Horizon was in 2015 laureaat van de Groene Lente, een wedstrijd van de Vereniging Voor Openbaar Groen

Financieel

- De stad Hamont-Achel financierde volledig de aanleg van de ecotuinen in de twee scholen.
- De aanleg gebeurde volledig door de eigen stadsploegen, waardoor de kosten konden gedrukt worden.
- Per school bedroeg de kost voor de aankoop van planten ongeveer 500 euro. Ook voor de aankoop van materialen (kastanjehekwerk, poortjes, ecolat, zitbank, ...) werd ongeveer 500 euro per school betaald.

Mogelijke financiële en inhoudelijke ondersteuning

- Provinciaal subsidiereglement "Vergroeningsprojecten van schooldomeinen": voor de natuurlijke inrichting van schooldomeinen met het ook op biodiversiteit, leernatuur, welbevinden en speelnatuur
- Provinciaal subsidiereglement "Kleine duurzame projecten": voor projecten die bijdragen aan een duurzame ontwikkeling kunnen scholen beroep doen op een subsidie voor projecten die bijdragen tot duurzame ontwikkeling
- Voor inhoudelijke ondersteuning bij het uitvoeren van duurzame projecten in scholen kan beroep gedaan worden op de MOS-begeleiders van het Provinciaal Natuurcentrum: mos@limburg.be

Sterke punten

- De ecotuinen brengen meer groen, kleur en leven (o.a. insecten) op de speelplaats en dus in de leefwereld van de kinderen. De kinderen komen dichterbij de natuur te staan en ervaren zo de kringloop van de natuur. Ze leren ook over het grote nut van bijen.
- De kinderen leren zelf groenten en kruiden kweken en zijn heel enthousiast wanneer ze er van kunnen smullen.
- De leerlingen leren om hun verantwoordelijkheid te nemen voor de taken die hen toebedeeld werden
- Het afval van de school (bv. appelschillen, keukenafval, ...) wordt ter plaatse gecomposteerd en moet dus niet meer afgevoerd worden.

Tips

- Maak de ecotuin voldoende ruim, zodat er plaats is voor de verschillende activiteiten en er voldoende leerlingen tegelijk kunnen aanwezig zijn
- Gebruik ecologische materialen voor afscheidingen en plantvakken. In de Achellier werden ecolatten gebruikt die zeer duurzaam zijn.
- Probeer out of the box te denken, durf vernieuwend of anders te werken en te experimenteren.
- Geef inspraak én verantwoordelijkheid aan de leerlingen.

Voorbeelddocumenten

- Principe aanleg ecotuin
- Filmpje TV Limburg: www.tvl.be/programmas/fan-van-limburg-hamont-achel-ecotuin-voor-school-9388

Contact:

Stefan Verhoeven, werf en groendienst, sverhoeven@hamont-achel.be, 0490 44 90 20

Thomas Claes, werf en groendienst, tclaes@hamont-achel.be

MOS-begeleiders van het Provinciaal Natuurcentrum, mos@limburg.be